

Austatud lugeja!

Käesolev Juridica number on aastakäigu viimane. Osaliselt on tegemist intellektuaalse omandi suunitlusega numbriga, kuid samas kajastab see ka teemasid, mis on aktuaalsed nii Tartu Ülikooli õigusteaduskonnale kui ka juristkonnale üldiselt.

Digitaalne maailm muutub meile iga päevaga järjest olulisemaks. See ei ole jätnud puutumata ka õiguse valdkonda. Järjest enam tehinguid tehakse internetis, mis toob kaasa õiguslikke probleeme lepinguõiguses. Koroonapandeemia on üksnes kiirendanud e-õppe arengut, mis praktikas tähendab autoriõiguslikult kaitstud materjali laialdast kasutust digikeskkonnas. Tehisintellekti areng on jõudnud sinnamaale, et see ainult ei assisteerinud inimesi, vaid diskussioon käib ka tehisintellekti kui looja staatuse üle. Kõik need teemad on leidnud kajastust ka käesolevas Juridica numbris.

Mario Rosentau jätkab oma infotehnoloogiaalaste artiklite sarjaga ning on seekord jõudnud arvutivõrgu abil sõlmitud lepingu vormi õiguslike küsimusteni. Muuhulgas analüüsib Mario mitmekihiliselt plokiahela (hajusraamatu) tehnoloogia teemat.

Kärt Nemvalts ja Aleksei Kelli selgitavad autoriõiguslikku hariduserandit. Ülevaade antakse erinevatest Euroopa Liidu direktiividest, mis moodustavad hariduserandit vundamenti. Artikli põhifookus on DSM-direktiivil, mis laiendab hariduserandi kontseptsiooni digitaalse ja piiriülese õppetöö aspektist.

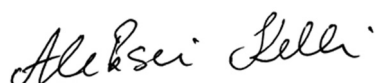
Lisaks digimaailma modernsetele proovikividele sisaldab Juridica aastalõpunumber klassikaliste õigusdogmaatiliste probleemide käsitlust: kaetakse *acte clair*'i doktriini ning tööstusomandi litsentsilepingute ja tööstusomandi apellatsioonikomisjoni temaatikat.

Mart Parind tõstatab juba oma artikli pealkirjas intrigeeriva küsimuse: „*Acte clair*’i doktriin: kas ka ise *clair*?” Seejuures jõuab autor veelgi intrigeerivama järelduseni, mille kohaselt „*acte clair*’i doktriin on aastakümneid elanud klaassepa poja elu“, ning analüüsib doktriini edasiarendusi ja uurib, kas need annavad alust rääkida *acte clair*’i doktriini üleminekust versioonile 2.0.

Aleksei Kelli, Age Värvi ja Irene Kulli analüüsivad tööstusomandi litsentsilepingu registreeringu õiguslikku tähendust. Autorid uurivad tööstusomandi litsentsilepingu olemust, sisu ja vorminõudeid, litsentsi kehtivust ning litsentsilepingu registreeringu õiguslikku mõju tööstusomandist loobumisele ja üleandmisele ning litsentsilepingute kollisioonile. Tööstusomandi apellatsioonikomisjoni esimees Tanel Kalmet annab ülevaate kaubamärgivaidlustest tööstusomandi apellatsioonikomisjonis. Artikkel kajastab süsteemselt apellatsioonikomisjoni pädevuse arengut ning on huvitav lugemisvara nii õiguspraktikule kui ka -teoreetikule.

Väljaanne sisaldab ka üliõpilastöödel põhinevaid uurimusi. Dan-Erik Roosve otsib oma magistritööl põhinevas artiklis vastust küsimusele, kes on leiutise loonud, kui selle loojaks on tehisintellekt. Seejuures pakub autor võimalikeks kandidaatideks tehisintellekti enda looja, tehisintellekti omaniku ja tehisintellekti käitaja. Välistada ei saa võimalust, et tehisintellekti loodud leiutisel puudub üldse autor või seda ei kaitsta.

Jätukuvalt on igihaljaks teemaks õiguse õpetamine, mis võtab kogu käsitletud temaatika ühtselt kokku. Eesti Advokatuuri esimees Jaanus Tehver otsib oma artiklis muuhulgas vastust küsimusele, milliseid teadmisi jurist vajab tänapäeva maailmas. Seejuures jõuab ta järeldusele, mille kohaselt on hädavalik pöörata suuremat tähelepanu üldteoreetilistele baasteadmistele, sest „üksnes seeläbi on võimalik tagada nii praktikute kui ka akadeemikute toimetulek maailmas, kus normide hulk ja keerukus pidevalt kasvavad“. Loodetavasti on käesolev number andnud selleks toimetulekuks oma väikese panuse.

Aleksei Kelli